

ACC. NR. 2774

K.

Landskap: Blekinge
Härad: Östra
Socken: Lillhärdal
Uppteckningsår: 1931

Upptecknat av: T G Pettersson
Adress: Halmstad
Berättat av underskrift
Född år 1863 i Gullabo församling

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

MILITÄRUTLÄGT

Vitter?

Uppteckningen rör sig om slacht

Fr. 1. Att slacht utfördes under vissa dagar och på bestämda tider, en sed som gick i arv efter våra förfäder led efter led, och hade man sin särskilda tro på att hälsa, genom de särskilda männen och iakttagelser och prachtlik som våra förfäder hade fastat särskilt stånd tro på den största omvärlden av slachtedjur förekom vid svinstacht, nötkött som sedan var smölle varje huskande slachte där s.k. julgrisen till dän stora högtiden julen som var uti antagande med sin frach

om vilka förförar vid slacht

2

vid slacht av sin valdes ut en flis ha på högt
16 år för att upptaga blodett, det var ett slängt
påbud av vissa förförar, att man skulle
välja ut sig en ond kvinna försiktig vid
slentslacht som var obesmittad och icke hade
varit i beröring med manhänder, där skulle
vara en i h. helig jungfru maria som skulle
utprära denna arbete, varfö? jo därfö att man
hade den troen att därrna oshyldiga dam skulle
med sin oshyldighet borttaga den onda andens
kraft, som en gång farit inuti vinen, ty
vissa förförar levde uti dän troen att dän
onode anden befand sig i blodett, ty blodett
var syalen, och vid en sådan ond och oshyld-
dig dam rörande med bara handen uti
blodett skulle den onode anden avdunsta
och fara bort uti därfö oändliga och eviga,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

TILFÖRLITLIGT
MINDRE

Detta förför är bekräftat
att från gammal folktro till folket
med behåll till det med förtur
mitt förför är förför.

danna flicka måste ända före slachtets
början genomgå en hel del frågor som slachta-
ren framstälde till hennes, angående hänen här-
nedan om man hon och sambvärm måd där som
hon måste nägahet bevara, ty därför uppfattade
genast slachteren om hon var i besittning av ^{MINDRE}
sådan praktik som angår sambvärm med karlar
förröd man därför blev hon på inga villkor god-
händ, då yrde man för en grop och låt blodet
falla uti som sedan överläcktes, hande man
icke komma åt en obesmittad kvinna till att
upptaga minblodet från därför gå till spillo, ty
här var många viktiga saker som våra för-
fäder faste stor tro på och lade stor vikt vid
både för tillfället och för framtiden, en havan-
de kvinna fick på inga villkor vara med
om några slachter, och totalt förbejudet var
därför vid winslacht.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

3

^{MINDRE}
TILLFÖRLITLIGT

dån tro man hade häxja.

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

däf var nu icke nog därmed att man uti sin blodelt fick förtära län onda anden som fans uti svinet så att man blev ria och barbarisk och aldrig kunde komma till någon frälning ty man hade ätet upp dyåvolen som de sade, nog man ville bli edantisk med trullen och para omkrin för att göra ont och tillfoga sina medmänniskor skada. så trode man, och däf farligaste var att den hvinna som tog upp blodelt efter ett svin, och var havande skulle uti all särskelighet förla ett vidunderligt och trullhansställt barn, som skulle bli en farlig varelse för den allmänna säkerheten däf hade man så många särskra frav på så att däf hade man god pracht i suti, ty alla redskapliga och trullhansliga gobbar och gummor hade kommit till på detta sätt.

2774

✓
HÖRDE TILLFÖRSLUTIGT

Slaktdagens egenskap och särmanier.

5

en minslaktdare var sin egen man och tog sig
icke någon befattning med att slakta andra
dyur han hade sina beständiga dagar och tider
då han skulle utföra detta arbete dåt beständigt
han späde, en sådan man var strängt upptagen
de närmaste dagarna före jul, man dock slach-
tade han alltid på en fredag, ty dåt var en dag
ty dåt var en dag som icke borde obålgas med
minslacht, på nygét slaktade man alltid
några slags dyur, ty dåt hade man för sig
att dåt vlete mäst(mash) pullningar uti dåt hött
eller fläsk som skulle förröras till nygét
alltia mäste man pama nedan och undanstö-
ra all slags slakt på dän nedan närmast
före jul, minslacht var dåt mästa slakt som
förekom dagarna före jul, ty julgris eller min-
skvarn fisk icke fattas på julbordet under våra
förfädars tid.

Skriv endast på den här sidan!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

5

ENDRE TILLFORUTZIGT

den allmänna slachtiden.

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

den allmänna slachtiden började med
oktobering, och slutade med mars
utgång, dock slachrades endast under
nedan uti alla minader, för orningar som
äro anförla uti föregående, tisdagar och
torsdagar varo de bestända och utvalda
dagarna för all slags slacht, utom får
och lam som skulle slachtas tiderat på
fredagsmorgonen hälst före kl 15 på morgan
uti vanliga fall utfördes all slags slacht
tiderat på morgon därför var en ceremoni man
hade, men dock icke under tvång, men
för ett sam var dat en beständig rigel
som icke fick övertridis, för där religiösa
trans shuld, alla jidana seder och bruk
hällo sig fast efter vissa förfäder till
längt sen uti

Skriv endast på denna sida!

vår tid, men äg
nu borta

INDRE
TILLFÖRLITLIGT

X

Wilka kvinnor som fick vara med vid slacht
vid all slags slacht som förrättades, måste vara
utsökta kvinnor som ikke var uti havande tillstånd,
ty därför var stor risk för lyten, efter vora förfädars
tro, en kvinna som skulle biträdas vid ett slacht
måste fört avlägga bekräftelse inför slachtnären
för att hon fram lätte att tillgå sitt arbete, han
måste redagöra för när hon hade sin sista
minadsrenning, samt om hon hade varit nära
nägår man sedan därför hände, hade hon därför
bortvisst hon från platsen medan slacht-
ningen pågick, en gift kvinna under 50, är
godkändes alldrig vid slachtringarbetet, man
sökte gärna upp ynglakvinnor vid slacht som
var över fämlivars ålder, där var man säker på,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

RE TILLFÖRSLIGT

om lyften som uppstod genom slakt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

genom slakt uppstod flera sättars svårartade lyften
som de gamla trullgommorerna hade myrhett kring
med att bota och återställa, därför kom ofta obot-
liga lyften, ja jag troar mig säkerst väga säga att ~~mindre~~
vissa läsare och veteintektsmän, sitt många såda-
na personer som varit bekämpade med dylika
lyften, som uti våra tider har natt banttagas
genom fina operationer, som icke allt var gångbart
under våra förfädars tid, ty allt skulle då gå
genom trullkamster som ofta misslyckades, och
försämen i fräga fikt leva och ha sin våra
ihomma och ryhdam under hela sin livstid
och genomga många plager, för föräldrarnas
stora oförsiktighet,

2774

8

2774

9

Lyteras olika art efter slacht. 9
dåt måst svarastade lyte som upphom genom
slacht var dåt s.k. slagett eller fallandejukan
dåtta upphom därav, att den havande kvinnan
stod uti omedelbar närhet då dyrret med ett
braftigt slag av en yxa fälles till marken
smedde dåtta utan kvinnans medvetande
blev hon rädd, och dåtta blev orsaken till
att fastrett, barnett, fisk slagett, dock icke
för än dåt är som i råben jämförtes med de
vishor kvinnan hade varitt i grasa, en
vicha uti modarlivet, jämförtes med
ett år uti livstiden, alltia var man icke säker
på lyterfri under de flydda dagar, för än
man fölt sina 40-år.
Mindre tillförlitligt

2774

10

ett svarartat lyte som upphar genom att yngre
 vrängde på ögonen vid dödningstiden vil-
 ket var strängt förbjudet för en kvinna
 som var havande, att betrakta dyret vid
 detta tillfälle, man har sett att där finnes mindre
 mänishor som har stora flämiga ögon
 och även har man sett dam som har ett stort
 övernaturligt och blågående øga, efter vana
 förfädars tro och bedömande är detta
 upphandomerit genom lyten som har orsakats
 genom av mōdraorna vid slachting
 men alla sådana lyter vid slacht hande
 avsvängas genom att kvinnan var fastänk som
 ol. rádig, till att dricka av däf första blodet
 som kom

Skriv endast på denna sida! medan däf var varmt

TILLFÖRLITLIGT

2774

11

Wlka manliga personar vid olika slacht II
vid olika dyursort iam slachtades var olika
slachtare en vinslaktare tog sig icke be-
fattning med andra dyur under vora för-
fäders tid d.v.s. han var icke håldig för
andra dyur, såde de gamla. han var den,
där som slachtade hornbockar slachtade
även får och getter, allt slacht bärjades
efter kl. 1 på natten senast kl. 3, ty
man hade den sermonien att dat skulle
yraas ja tidigt att slachtaren fik sin
slachtepölsa, "moro" för än han gick i
från platsen, danna pölsa var änd-
lärmen, danna tarm yordes förf i
ordnin och lades uti hoken till en smaka-
bit åf slachtaren,

ohederligt slacht,

12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

12

dåt ohederligaste slacht som förekom under
våra förfädars tid var hästslacht, en sådan
man som utövade denna ärke benämndes
förr räckare och uti hans omfäng med att
slakta ingich hästar och hundar, han be-
nämndes även förr huddragare då man skulle
fjärha lite med att titulera honom då han
var i omedelbar nähet, man hade icke
rägår beständ sådan, ty de varo många
sådana som dovr omkring uti byggorna under
de svunna dagar, under min barndoms tid
gick dåt fyra sådana gobbar omkring uti
dessa traktar, dåt var, frans räckare, ben-
fälle, Karl shattun, och hundtashelatten.

2774

13

Dessa fyra rakhare ström omkring södra smaland och bleking någon bestånd befolkats hade
 eche därra rakhare, där lagrade uti uthus
 sijam ladugårdar, och bastar som fanns på
 dän tiden i varje by för tillberedning,
 därra arma männingar begärde alldrig att
 få boji uti hus där annat folk bodde ty
 dat var för däm strängeligen förbjudet
 och därra viste rakharen ej åla reda på
 ty rakharen var en av alla avskydd och
 förachtad individ. vad fick han sin fö-
 da ifrån då han icke fick hava något
 omgående med andra männingar, kanske
 någon frigar? jo svaret blir tydligt

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

en räckare fick aldrig komma in uti ett
hus där andra mänishor bodde, därför ha-
tade han alltid på dörn ytter dörren med sin
stora byxor på som räckaren alltid hade
till sin följeslagare, då någon kom ut i
dörren måste han rycka till och steg tillbaka
förän han kunde vänta svar av dörn
i huvudet, så utförde han sitt ående
om man ville ha någon häst eller hund
slaktad eller gillad även som matvaror brända
fick han icke något arbete bad han om lite
mat, som genast expedierades honom på en
trätallrik ute på trappen eller fästugor-
flisan, dock användes aldrig denna tra-
tallrik uti förmeylen mer, då den brändes upp.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

14

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

15

då racharen fisk slaktar en häst, överlevn¹⁵-
nades hästen åt racharen av bonden själv
med tillståelse att gå en bra bit från
gården och göra på sedvanligt sätt d v s
att fullständigt begrava hanom, efter därf
han hade dragit huden av hästen, huden
shulle racharen sätta samman och lägga
på anvisad plats där däri shulle ligga under
tre dygn för att någon annan mänskha
lade sin hand vid däri, racharens rätt
var att taga så myrhett han ville ha
av hästens höft för att använda till
föda åt sig själv, villhett tillfälle han
icke lät sig gå ur händarna, bakhettens
länsade han helt in till benen och ören

MÅNDAGSFÖRSLAG TILLFÖRSLUTLIGT

dåt istar som möglichen fan, dätta stuvade
han ned uti sin stora lödorrväskha bland
knivar och hammare som han använde till
att döda med, racharen avvorde för att
stachta en häst var fyra dalar samt rätt
till att taga si mynhet av höttet som
racharen själva behagade, för att döda
och begrava en hund var åtta shilling,
för att dränka en hatt två shilling, dätta
senare gorde man i allmenhet själva, ty
dåt antags icke för någor skam, men ham
racharen vid lämpligt tillfälle fik han
även uträkta dätta, vid varje sådant
stach bestods dåt mat på hanam som särvera-
des på trappen mid en mogg bränvin och
sina pängar,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

16

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

racharen slog alltid en häst vid högra örat
med sin hammare för att få holl honan
varpå han stach hästen uti bringan
här fick nu hästen ligga för sig själv till
blodetts var avsunnett, tog därför bra dog
hästen på 15. d. 20. minuter, men tog därför
dåligt hande hästen levde en timma
eftersom ^{MINDRE TILLFÖRLITLIGT} exibutrynen, i sanning ett grämt
uproplägeri, ty racharen förrymade alldrig
sitt förslöm att döda därför att fisken kvar med
därförsta tillbudet om hästen levde
och arbetade med dödshampen alldrig så
länge, ty under tiden gorde racharen där
grap han skulle begrava honan uti
ty därför ingick uti slaktarhändet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

17

Fr. 3 - räckares betalning.

18

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

18

varye bonde som behövde anlita räckaren
betalade för varye gång man behövde an-
lita hanom, med därför ånuode som uti före-
gående är antiknatt, man sände alldrig
bud efter en sådan, man väntade till de
hav och anmälde sig själva, ty under va-
ra fäspådars tid var man ritt på att därför
hav en sådan minst en gång varannan
vecka, ty därför var räckaren endast sätt att
upphålla sig med under sin vandring.

Fr. 4. - några särskilda titlar eller benämningar
Lade man icke på räckaren, utom huddra-
gare, ty räckaren själv visste sin titell
och godkände villhett tilltalard som häst,

DIRE TILL FÖRLITLIGT

2774

19

19
icke nättoll umgänge med rakharen,
med en huddragare fanns icke någon mäni-
sha som vägade hava något som hälfpt
omgänge med icke de allra fattigaste, ty
man avskyddde honom dels för sitt nedriga
ärke, och dels för den ondes makt han var
uti berättning utav, en rakhare var hällen
för en farlig indevid, under våra förfä-
ders tid, man ville icke göra honom emot
ty då skulle man få hela sin kreaturske-
sättning under otur och syndammar, och
därför fikt icke hällar någon av förmel-
gens medlemmar vita sig högliga mot
rakharen, han viste väl att alla vikte respekt
för honom, fast alla förachtade honom.

Racharen trulldammanst -

20

ja för där som trodde på att racharen
kunde utföra någon hanst med att bota
dyur som var syrla, så hände han få gå
in där kreaturen beför sig för att göra
nagogt vid därför dyurett. lyckades därf
så att dyurett hängde på sig. då fik han
ett stark beröm för sin hanst, men dog dy-
rett. då fik man så mykett större avsky
för honom, men uti vanliga fall fik ikke
hamma in där dyuren beför sig ty därf
skalle medföra den stärsta otur bland
dyuren, därför visste racharen allt förväl och
därför hält han sig på lämpligt avstånd
för att ikke bliva misstrold om trullari av
befolkningen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

20

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Efter slutad vandring i yardeninett
dåt blev alltid ett tragiskt slut för en rävare
ingen mänska tog sig hand om honom då han
lade avslutat sin vandring här i världen
han hade icke någott hem eller fast bostad
han var förachtad och höttas för alla mänskar
han var avskydd av alla och hände på däma
grundar icke haama i kontakten med andra
mänskar vid sin död, en rävare fik dö uti
sin ensamhet sämre än ett dyur, eller såsom ett
vilt dyur uti skogen, då han hände sig på sitt
sista sökte han upp ett läger uti snövunden
för andra mänskar på en slindor eller en obe-
gagnad lada där han lade sig till ro då han
hände sig på dät sistas, och icke oskade fortätta -

21
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

21

MINDRE TILLFORLITLIGT

2774

22

TILLFÖRLITLIGT

22

sin vandring längre, dåt han de droga flera dagar
förrän någon hettade racharens döda knopp, då gick
omedelbart bud till någon av hans ämbletsborrdar
som genast kom och tog hand om honom, pat-
tigvården bestod en grön kista som någon ut-
stilen och baserad häst fick draga till kyrkan
som efter där resan var livdåmd och skulle
förföras till därför tysta, någon vanlig mäni-
sha lade icke sin hand vid förr att yälpa
till, för är man var framhammen till kyrkan
då man skulle löfta honom över kyrkmejren
vid nästa sidan om kyrkan där han ochia
skulle begravas, där skälpillingar låg begrava-
da, ty en rachare fick samma begravnings-
dökt som en som hade taget sitt egelt liv.

Wid rakhærs bortgång,

23

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

23

MER TILLFÖRLITLIGT

då nu rakhæren bärjade upphöra, som gick bort med deras död, var dåt icke någon som ville tråda uti rakhærens fotspår eller draga hans lillet över sig, ty människorna bärjade inse att dāna pibudna tham borde på ett eller annatt sätt tagas bort, man dåt som allt annatt gick siktat och tog en längre tid, nämligen mellan år 1873 och 1882, då dåt varst andra gabbar som innehade detta uppdraget nämligen sådana som bedrev rödpäronsörskett, dāna hällades i allmänhet på röttarregabbar, som fick vedernamnet hufflängare, dåt hade nu gått så långt att dåt hade sats o rikstalans bötar på att sätta rakhære till dān eller de som slaktade hästar.

2774

24

MINDRE TILLFÖRSLITLIGT

dessa bötar var ju ikke lagställda, ty då ²⁴
så långt hade man ikke kommit, där var en-
dast egentl. påbud av befolkningen, man ändå
i just kraftigt att man hande dra läm
in för hyskrödet och avdöma dessa bötar
som skulle tillfalla hyskröder, ty bestä-
tet var en gång bestämt vid sohenedsam-
ling, d v s. som vi nu halla där allmän
sohensstämma, ty man hade under våra
förfädars tid såsom en liten domstol
en gång vartröde månad för att behand-
la mindre föreläser som hande dömas till
sådana bötar som skulle tillfalla hyskröders
medel dock högst 36 dalar, dock var det
många som fick bota för denna föreläse till
Skriv endast på denna sida! att bärja med

Frz 5-

Allmänt bruk för hästslaktet.

25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

redan vid år 1889, i. 20. var därför allmänt bruk
att slakta hästar, och att skuta hundar, samt
att draga huden av dägg, och med detta var
sackenstullen borta för alltid, men hälletill
togs man icke vara på, endast därför feta om
någott sidant fast i dyurett, därför smälte
man till skotmörsor osv. allt därför årsiga be-
gravdes i vanlig ordning såsom under vissa
förfädars tid, men någott är senare börja-
de hästslaktdare från markbronna i halmar
att besöka landsbygden för att göra upp-
höf av gamla utblivna eller skadade hästar
som de betalade huden värde för, eller ett
pris på itta eller tio kronor.

2774

25

DE TILLFÖRLITLIGT

Här tyvände hästslaktare en betydlig 26
plats, ty hästhöftet var nu redan uti all-
mänt bruk uti de bättre förmeyarna inom
städarna, däf honde vara på sin högda år
1890, då hästhöftet kom till hedens på bättre
mans bord, däffa kom snart till bondens
örn och snart steg slachthästen i pris till
20, i, 30, hr=0.1.v. dock slaktades aldrig någon
häst på bondbygden uti den tiden, alla tran-
speterades till städarna levande, så fram
de icke varo skadade så att de icke honde gio-
män en sådan häst säljes icke till häst-
slaktaren, där dödades hemma, drogs he-
den av där och begravde där efter gam-
mal sed av gården s egitt folk.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

2774

26

2774

27

Hästhålltets begagnande uti allmänt bruk ²⁷
Snart var det från allmänheten sida hänt inom
städarna att hästhållt var en läcker och nä-
rande bit på matbordet, så att de gamla hä-
starna fick en styrkande åtgång på landsbygg-
den och detta gjorde att de gamla hästarna ^{MINDRE} ~~MINNE~~ tillförlitligg-
ste ytterligare uti pris, där hände ofta att
man satte in sina utslitna hästar en tid
för att fetta upp där för när man sålde
där till städarna, därra på födningshedde
lämpligast med högt råg och potatis eller
wedgvervor, på sista en månad hade man
en sådan gammal häst vid gatt hull så att
man fick dock bbla samman för den mot
en magas och utvärglad häst.

Landsbygden och hästhållt.

28

män ate på landsbygden vägade man sig icke
på att använda hästhåll till mänskoföda
ty man hade den medansta seremonien att
hästen var ett dyur som endast skulle begra-
was i yarden efter slutat arbete, och icke ens
häsparna skulle få åta därav, ty däf stred
mot guds lag och mänsklig förordning, ty
vad mänskan hade synclatt på med pish
och rapp var icke häntigt eller håldigt till
mänskoföda, och därra tro fibrewar ännu
i dag bland många av våra gamla band-
gobbar, man håller starkt före ännu i dag
på landsbygden att man icke bär använda
hästhåll till mänskoföda, ty man avskyr
denna katt!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

28

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

2774

29

MINNEMARKER
TILLFÖRSLITLIGT

Bestämmelser över hästslacht för allmänheten. ²⁹
några lagliga lagbestämmelser från de högre
myndigheternas sida över hästslacht har därför
aldrig varit vad jag har reda på, därför var
endast inom församlingarna efter ett bestämt
påbud om att var och en ägde rätt till att
nedslakta sin häst på nåt utan till att bli
va tilltalad eller generadd för därför samma
och där man förelämpade någon harför var
bottfådd på 5 riksdalar (se föregående)
nu i våra dagar får ett sådant ord som
rakharre man med strängt straff, därför
att det var en skamlig titel för den personen
som bedrev detta förskräckliga öde under
våra förfäders tid och hedendom.

b6-

Wid hysturering.

30

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

30

MÄRKE TILL FÖRFÄLTIGT

under våra förfädars tid tillhörde därför raka-
ren att hysturera hundar och hästar, men
fick aldrig vara i omedelbar närhet av raka-
ren vid ett sådant tillfälle så att man
hade fått ha han yorde, då var han
ensam han endast beord dyuren vid ett träd
eller påle, slog ett synne osv deras huvud
och en snäcka osv de bakhre ben, så var därför
varuhållt, särskilt badade han med vatten
och beströddes därför med aska så var hela
exhibitionen över och om några dagar var
särskilt läkt, med därför påbudet att en häst
skulle stå installad under en vicia, men
en hund fick löpa fritt med samma,

dåt bortthurna blev en läherbit åt räckarens ³¹
stora och trogna hund, som alltid földe honom
vid hans sida, och var för hundens hushållande
en god förrvarare då dåt gälde något överfall,
några andra dyrar än hästar och hundar fick
icke räckaren tilltroende hos för att hästurera,
viol hästurering av svin och hundboshap, van
gama praktiserade brygubbar som utförde
denna sysla, dåt bortthurna efter därta dyur
använde man till att lofha råv med på
nattid, man band fast dåt på ett lämpligt
ställe varvid man lade sig på vakt näg-
ra aldras ifran och förhindde mickell an-
komst som sällan misslyckades, och med ett
väldigt hagelsmott var mickell förfädd åt
yägaren.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

31

ANDRE TILLFÖRSLIGT

Kasturering vid slacht.

32

ya dät förekom ofta vid slachtring av
tyurar, orvar, och baggar, dätta skedde på
samma gång som slaktaren satte sin kniv ^{INNRE} i
dyurett, dät måste hånda alldeles samtidigt
om dät skulle föra där åsöftade värman,
nämliken där att blodetts shallle bli rinare
och manna användas till mänskligföda, dät
fish icke användas till sådant om icke där
sa åtgyrda vidtoga samtidigt med slacht
nidgen, ty allt som fans i dyurett fish en
som och från smak, och i all synnerhet blo-
dett fish en sådan dålig lukt och smak så
att där blev absolut vanvändbar för
mattagnings och födoenner för mänsklor

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

32

TILLFÖRLITLIGT

34

samma förhållande var dä med allt innanmätet däf fikh en rasm och vedervar-
dig smak och munde icke utan särskild behan-
dling icke användas såsom fölgod vara,
män med en behandling, av varmt vatten,
salt, och yordtempar hande man taga bort
dän dåliga smaken och den fränd ramheten
även hättel och fläskett fikh en dålig smak
och lukt, om man icke använde danna me-
tod, däföör använde alltid våra förfäder
sig av dätte tillfälle på så sätt med yor som
icke var mästurerade i förhand, i synnerhet
med annar hande dätta samtidigt så för-
minshades även dän övernaturligt tycka
räben, hade våra förfäder stark tro på.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

33

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

tr. 4 - yacht och villskära,

35

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

34

MORE TILLFÖRLITLIGT

under våra förfädars tid hade man mychett att iachta under yacht. och i all synnerhet på vissa dagar under året, såsom dömmelorsdagen, ihåg
torsdagen, längfredagen, översam torsdagen och
kyndelsmåndagen samt fölgande söndagar under
fastan, under alla dessa dagar jagade våra förf
fädar endast för att tillintetgöra förtrollatt
vilt, såsom trollkarar, förtrollade tyrådrar och
orrar, då man shot ned en sida förf dök
flera stycken vid shottets avlossande, när
man kom till platsen fanns icke mer än
en, de andre varit förrvanna, och räknades
för förtrollade fåglar som i förtid blivit
skadslagtna på en av dessa nämnda dagar.

dåt villebråd som fälldes på en av dessa
dagar fick ej användas till födovara varken till
människor eller dyr, ty man hade sin troo richtad
på att den som förtärode sådant ville blev förtrol-
lad och fick en särskilt längtan richtad på att
upphålla sig i shögarna, och földen blev att ^{MINDRE TILLFÖRLITLIGT}
man under tiden övergick till folständiga troll
och med tiden försvann bland människorna, att
sådant hände under våra förfädars tid finnes
många upprörande sagor om, människorna
under gamla flydda dagar hade så stark troo på
att sådant vidspeligt så att dåt hände härd nä-
stan vad som hänt under våra farna förfä-
daos tid, ty allt vad man utövade måste dåt
se genom trokki på ett eller annat sätt.

Skriv endast på denna sida!

36

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

35

2774

36

Wad man gagnade för material vid dānna yacht,³⁷
dā man skulle ut på yacht under dātta dagar tog man
med sig vittlöhn, och vägastål, samt sitt brukshorn som
sam icke var dāt vanliga, till dānna yacht använde
man ett brukshorn till att förvara braket atö, vid
vanlig yacht använde man ox- eller mahorn
till brukshorn, hagelpongan var dānna gång en
beredd pistellåsa efter en orme, vid vardaglig
yacht var dāt en hagelpang av vanligt läder
skutvapnet bestod av en flintblåseöha, som
laddades vid dātta tillfället mād fängslet, och
säoshulta hemmaopta blyhagel myrhett stora,
samt en portion med vägastål och vittlöhn som
lades in uti en mindre trasa dānna tyānade
som valk efter dāt inlayda skotet.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

38

derutom var man riggadd med sin trollpipa
och sin långa yaktkniv där talas om än i dag
när de gamla yägarna blåste uti sin trollpipa
hur tyvärr, ova, och harar, föro fram emot dän,
män detta var endast sådana som varo föd
trollade eller helt eller delvis fångade troll,
där var just sådant vilt som dessa yägare hade
gått ut för att föryra, dessa gamla yägare hade
god reda på där, och hande utan svårighet
shelya på naturligt vilt eller där för tillfället
eftersöcta trollvillet, en böta överlennades alldrig
uti en annan personens händer, ty då hande där
hända att man nästan hade hans vapen, och då
fick man stora besvär för att få den återställd
och väste upp söka någon brafligare trollgode
för att återställa dän.

277!

37

MORE TILLFÖRSLIGT

Fr 8- hur man behandlade syävdöda dyr,
syävdöda dyr behandlades som vanligt var med
s.m. illdödingar, man endast drog huden av
däm som man tog vara på till beredning
dock användes lättare lärar ike till smoden.
dåt användes till seldan och fotsäckar o.s.v.
i vanliga fall grävde man ned en illdöding
för att icke hästar och andra rovfåglar icke
shalle överföra sykdommen på andra dyr.
men efter gammal sed som brukligt var på
dän tiden sånde man bud till de fattiga
människorna för att låta där taga någott
av dåt bärta höttet på dåt syävdöda dy-
ret, try dåt fars mykett mål fattigt
folk på dän tiden, som var tacksamma för

39
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

38

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

att få taga hand om den den myälvdöde
kvappen, därför blev en läkkeshet för de fattiga
att få runda ut de bästa bitarna på därför
myälvdöda dyuren, man fick till yngälde för
därför grava ned därför hvarsvarande, de fattiga
trivdes gott av därrna föda, därför hände ofta
att de fattiga gick till bönorna och bad om ^{INNRE THIFRAITUGT}
att få gräva upp sådana myälvdöda dyur som
sedan varit begravda, för att få taga till
sig därför bästa av mötet såväl därför icke re-
dan övergått till förruttnelse, de fattiga på
därn tiden varit förtysta då de fick höra talas
om att ett dyur hade myälvdött, ty då visste
de att man manade få läppte till att få sig en
richtig bit kött, sann man alltid fick i värstiga
fall.

2774

39

Gjälvdöda svin.

41

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

40

MORE TILLFÖRLITLIGT

då därför var någott svin som gjälvdögs behandlades på ett helt annat sätt, sätt som man i hem grava ned, ej hällas giva åt de fattiga, ty därför med förtur står otur uti vinstean, och för övrigt visste man också om bland gårdenes medlemmar om närmaste tiden då ett svin skulle gjälvdö, ty man hade till månne och tiken att ha sparna börgade britta över svängården och vara rätt närgångna till och med sätta sig ned på någatt av svinen och haka där i ryggen, då var man på därför med att ett av svinen skulle snart gjälvdö, då ett sådant fall inträffade att ett svin dog drog man hant därför mot en —

42

smagslöje och lade dät alldeles ivan på
gården för att dät skulle bli väl åthomligt
på hovarna, förde man icke dät befarades
risk över att hovarna skulle taga hela
deras vinbesättning i anspråk, ty hovet ^{MINDRE TILLFÖRLITLIGT}
var ett myshett fourntal dyer av våra
förfäder och traddes vara edäntisk med
satans nälv, ingen tardes hata en hov mysh-
ett mindre thuta en sådan, fört och framst
vast botten förgord för alltid och hande
icke återställas och vidare skulle hela gården
falla uti otur, vin, hästar, och hornbokshop
skulle dö efter hand, och hela gården skulle
bli ruineras, och till sist färgdom och
annod för hela gården ~~medlemmar~~,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2771

41

2774

42

Hur de fattiga satte värde på självdöda dyren⁴³
man han uti värligheten icke göra sig en
föreståning över de fattigas tillstånd under
vissa förändr. tid därför hater otröstigt man är
därför med sanningen överensstämmende, då det
haa borrhaf självdag och därför blev han ganska
hämmede fattiga från alla håll och bad att få
 bli med om att dela därför självdöda dyuret
 ägaren till dätsamma behöde icke ens flä
 därför, därför yorde man gärna förr att få bliiva
 med om att få sig en bit av därför samma.
 därför fick existera utan hinder då ägaren
 medgav därför ty därför fanns icke några myn-
 digheter som satte sig emot sådan oskuldhet
 därför fick man och icke göra efter egypt gootyske

ÄNDRE TILLFÖRTLIGT

män vad skulle de fattiga göra ty
svält är ju en stor plaga, därför bärta var
allt gott nog och i högt värde på den tiden
då man gagnade ehetarv och hattleknopf
till att blandta uti brödett, samt ~~pann~~^{MORE THAN FORTNIGHT}
till att maha sig dricka utav, samt till att
traska och mala samlad nitratt till nigan
välling eller soppa, även schallan och bok-
olan samlade man för att utdrygga där
lille kvantitet brödsäd en fattig förmel-
yefärsoroyare var i stand att anstappa,
ja våra fattiga förfäder har väntigen fitt
lära männa värden bättre än vi som nu
lever, nu har de fattiga ett hemmeligt här på
gården mot våra hänsynna förfäder,

44

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

43

fr 9- Skadligheten vid slacht för havande kvinnor
hänvisning till föregående upptickning
för havande kvinnor vid slacht, samt de
lyten som förorsakades och uppham häriyenera.
en havande kvinna fisk icke rysla med nägellit
för än allt efter dätsamma var inburett i
stugan, då var dät en havande kvinnas
sölor att bereda fyälsten till användning
för prysor, hon fisk icke gagna kniv häst till
endast skurning med salt och vatten
om hon begagna sig av kniv till att skrapa
skalle fastrett få en obalig magvärs
som varken läkare eller trollgubbar han-
de avvälpa, varför kvinnor som viste sig
vard havande, häst avstod från allt arbete
vid slacht.

45
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

44

TILLFÖRLITLIGT

en kvinna som viste i vad ställning hon
 sätter sig iakttag alla de försiktighetsmått
 som var känne avlagt vid slacht under
 dän tid hon varit havande, detta hade
 blivit känne manigt av sina födar
 samt vilken rik den havande kvinnan
 stod under för sitt kommande barn,
 var man medveten om att en kvinna
 som var med vid slachtelet eller om man
 trivlade därpå, tog man reda på vissa
 delar av dygnet och förvarade på någon
 fördold plats till därför kom tilllynes att
 därför behövdes, då tog man fram därför och
 dän lyteshavande fick förtära därför bland
 mat eller dryck utan till att veta om därför,

MÄNTTPE TILL FÖRITTLIGT

47
författ manna bota lyten som var upphamna
vid slacht eller dylikt gick bort med något
undanrynt av samma dyur som försakat
lytet, efter ett annatt dyur av samma ras ~~var~~
absolut icke, dörför var man alltid man om
att taga vara på mittar då man trivlade
på förhållandet om kvinnans havandes hår
denna del av dyuret längde man bort
under vanliga förhållanden, men vid
denna tillfälle var det där enda delen på
dyuret som var uti stort värde, och skulle
slachtaren överlempa det till någon berömd
trollpacha som tog hand om det och sedan
lagade till det med mat eller dryck, där
det visade sig vara behövligt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

48

TILLFÖRITLIGT

Lytens upphov i allmänhet.
Lytens upphov på otaligt många andra
sätt, en havande kvinna miste alltid vara
på sin vakt. man var dock alltid utsatt för
sådana händelser som hande förovarade lyten
att förebygga mottagligheten för lyten uti
uti sittे hänsende, var därför ett allmänt
påbud från de gamla att kvinnan fick icke
bli hastigt rädd så att blodet kom uti
swallning och gnissning, ty därför skulle ha
största invärkan och medföra lyten, manade
därför icke undvikas utan att man blev rädd
och därför var frågan om tydliga ytter lyten
skulle kvinnan lägga sig med höger hand på
ett ställe av kroppen som icke var synligt.

48

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

47

2774

48

under dät vardagliga livet och icke
 kunde upptäckas av allmänheten, såsom på
 rygg eller magen, även så på leen som alltid
 var överdrogelt med kläder, hvinnan
 skulle stå på det ställe han föredrog var
 dät mest lämpliga för att skydda barnets
 utseende, han skulle samtidigt säga för
 sig själv, lyte sätt dig där! Dätta skulle upp
 repas tre gångar i rad, på dätta sätt var
 dät många mödrar som placerade lyten
 på osynbara ställen som annars kunde
 blivit ute anseendet, dät var den starka
 troen på att sidant som våra förfädar
 var ute besittning av sidant föremål
 nu icke mer under dessa nyare tider,
 dät har hänt.

en kvinna som var havande var strängt
förbjuden att vara närvarande där står,
har, soggar, får eller gette shall betäckas
därta mande försäkra de allra fulaste by-
ten, sam icke här han antiknas, och återham
förlän som var bekräftad av därtta svåra
lyte vid varje ny lämning som var förl-
fäder benämnde dät vi varje ny som börgade
ett sådant lyte hunde icke bokas varse sig
av trollpachor eller någon annan,
ett ganska svårartat lyte blev dät efter dör
en havande kvinna blev utsatt och rödol
förl en hoggande orm, ett sådant barn var fött
med små röda ögon och präntig hud och
visade sig gaddande med taigan vid vissa -

tidar på dagen, man sådara lyften brände av
någon medens... Trollhärda om man hävändade
sig till en sådan före att barnet överlevat
förra vintern, att bota ett sådant lyft föd-
rades en orm av samma ras som där kvinnan
i fråga blivit smärtad av, dåvarande reptil-mäste
då infångas före värpfredagen, där skulle in
fängas levande, samt levande läggas ned uti
en järnka med hohende vatten, där skulle ho-
ma beständ tid 13- menstar, trullharringen lärde
över pranan under tiden hohningens pagiche
nad hon sade är bekant, ty ingen fick vara
nära varande, vattnett togs vara på årenja
ormens hatt som torndades och gjordes till pulsar,
dessa pulsar skulle man giva barnet in

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

50

MINDRE
TILLFÖRLITLIGT

tre gångar per dag, tre dagar på sträck
nämligens vid solens uppgang, vid medagstal,
och vid solens nedgång, badningen ~~var~~ vattenhet
som ormen skallt uti sholle värmastallas redel-
vätt på samma beständiga tider på dagen, under
tre dagar, efter sista proceduren varit beroende
fullständigt återställt, på förförde dagens morgan
dock sholle behandlingen värmastallas av samma
tröggamma som hade infängt och hohlt ormen,
därför varit strängt förbjudet av gamman, att
nigen flick vara närvarande under behandlin-
gen, för övrigt användes sådana hoggommar
som var infängade före vårförsommaren till att bota
flera sartas sykdommar med, men till dessa fall
höorde endast flickor som icke var födda 15 år -

52

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

51

NÄLFRÖLTIGT

infångas och överlämna levande till en sådan
gamma, som betalade tolv shilling för en sådan
då dān var utav rätta sorten, alla sådana
bosar behödes levande, uti gammans omedelbara
räckhet, ty han skulle läsa över reptilen medan
han framade, sina vissa och beständiga menader.

53
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

52

TILLFÖRLITLIGT
ANDRE

Förvaras.

Lytte förtrothri, hur man betade dāt.

efter sam jag här behandlar lyten och skriver därav
shall jag även tala om dāt svaratade lytet förtroth-
tri, hur ett sådant lyte upphom han även vara
av intresse att få reda på, våra förfäder trodde
på allt sådant, och genom dān stärka tro som
de var i besittning av, blev fädden dān att
sådant ofta förekom bland de havande män-
vana som alltid hände vara försiktiga nog-

— fönstarkro i upphovet genom att någon
rapade till en havande kvinna som befann sig
inne i stugan, men stälde sig vid fönstret ute
och rapade till hänne utifrån. var då kvinnan
så tanklös att hon svade, så var man genast
på däts klara med att barnett ^{MINDRE} pim fönstarkro
då däts kom till värden, men svade hon icke
yarde däts icke någor värt han att man hade
rapatt till hänne, svade icke kvinnan förs-
tod man att hon var havande, och då av-
läkrade man sig utan till att göra min av
någor förståelse eller vidare besvärta hänne
med tal, ett sådant lyte oroa de barnett med
ett ihållande skrikande och slängande, sam in-
träffade, mitt på dager, och mitt på natter —

54

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

53

TILLFÖRLITLIGT

2771

54

började vid 12- och slutade i regel vid tretiden ⁵⁵ till därför att barnet helt förlamades och fäll i dvala. Dätta lyte hande hande botas endast på ett sätt av läm som hande utföra där, även här till ~~mått~~ ^{MÅTT} man anta och tillhålla en sådan trullhässing därra behandlingen gick så till att man skulle taga barnet fram och åter & gångar på sträck genom samma fåsttar som man hade sopat till dars havaade huvinan. Dätta skulle upprepas tre dagar och näster på sträck vid samma tider på dygnet som barnets anfall inträffade, tider då dätta skulle väckas var bestämd vid slutet på nedan och början på nyett, som visa förfäder benämnde där, i primen, där var skillnaden mellan ny och ned, och hämed var beroende återställt.

56

lyten som uppham vid matlagning och drygt.
var därför allra farligaste då man hade en stenpanna
på en över elden med flät på län samma. och därför
fattade eld och lägen slog den havande hvinnan
i ansiktet så att brännhadar uppstod, men var
nu hvinnan förtänksam att i samma ovanliga
styrka sig med handen på annatt ställe i kroppen
på en sådan plats som icke var synligt under
därför vardagliga livet såsom på rygg eller ben
såsom hänt lytet sig där, i annatt fall fik
baserat därför i ansiktet. ett sådant lyte var
absolut obatligt under vissa förmodars tid
i vissa dagar har man ofta sett att man låter
operera bort sådana blåader och flammor
som har inträffat i ansiktet, och upphammets
genom rörlighet under havandeskapet.
lyten existera även i vissa dagar, dock icke uti
så stor skala.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

55

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

bx 18

Wid slaktning.

57

dårra fråga han icke besvaras till någon tydlighet, då man icke får tillståelse att vara i slaktarens omedelbara närhet då han på egen försam avhäntade slaktdyuret i ladugården och framförde dät till slaktplatsen att han läste någott för dyuret dät var naturligt man vad han sade dät är fördolt det enda man hände i ochtago var att han markerade tre gångar för än han gav dyuret dät bedövande slaget och sade för varje gang, så rätt! var dät en tjur band man ett shynke för ögan på dān före än man tog dān ut ladugården, samt lade ett slagnep från venster framfot till den här muren, —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

56

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

uti dätta rep höll en man och drog till 58
samtidigt som slaktaren utdelade slagett, och
samtidigt som slaktaren öppnade fär blodetts
tog den mannen bort stenarna medan dyret
rett ännu levde, vad övriga formälla se-
dar som förekom med ett slaktdyur, vad
att dät icke skulle ha varit sig mat eller
dricka de sista 24 timmarna dät levde
därför att dät icke skulle ha någon kuh-
spänning vid slaktningen, samt skulle
man konstatera om dyret var folkhun-
ligt friskt den tidiga morgon dät skulle
avlivas, häruti måste slaktaren vara
praktiserad så att han hande på heder
och samvete intyga dätta för hufvarden

2774

57

VÄNDRE TILLFÖRTLIGT

Fr. 11-

Då dyurett skulle fläss.

59

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ya att fläss ett dyur utan tillgång av kniv
dåt var ju absolut omöjligt. ty då måste
gagnas till att öppna med vid ben och huvud
och i metten på dyurett d v s. från fram till
rompa längs över bröst och mage samt sen-
gängarna på innersidan av alla fyra ben,
då därför var jo det behövde i h slaktaren
gagna kniven längre medan han flädder,
på dān tiden var dåt vanligt att man blå-
ste upp dyurett, man hade en sk-hälstikor av
stål den slach man in vid lachtören och ned
till slaktsidan på alla fyra ben där efter
gulde man i en bläster som slaktaren
hade med sig här bläste han uti till —

2774

58

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

2774

59

huden var fullkomligt upprönt uti huden⁶⁰
dåefter var dät en litt sår att ta mossa av hu-
den, här gagnade slaktaren endast fötter
tammen att plå med och vänstar hand att
dra med, dät var bärta satt att plå ett dyur
under vara förfädaas tid, för en slaktare
att hitta av huden var absolut förbjudet
där skulle tommas av, ty huden blev ~~vadore~~
från hättklenningar och s.v. även hättet blev
satt och washert, men detta system blev för-
bjudet med laga påföld av ordningsmän
och får på inga villkor fårehamna, ty varit
slaktaren beväpnad med någon sorts invänter
spjutdamm, blåste han ju in dät uti dyurets
krapp, och medfärde spjutdammar för där

Skriv endast på denna sida! som skulle åta dät.

TILLFÖRLITLIGT

2774

60

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

en slaktare som ikke kunde fåta utan kniv
får ikke tillträde till någott slakt, han vanli-
ga nam efters benämning på honom var skin-
kortare och var absolut utdånd för detta arbete
dåt var också att iacktaga för en slaktare att
får vare sig häl han ham att syra i vilda
matare honom en delar utom att han gick
färlast på sitt arvode för sitt arbete med
slakten, och därfor undreh man att gagna
kniven att breta av huden med, då man
skar av leder på ett dyg och ikke råmade
huden, såde man till slaktaren att han
hade yngelt samma dag och prisörmade att
han var en stor lygnare och att han var
smärktigt sennad uti örloghet,

Fr 12

Skriv endast på denna sida!

Ihåbart som förekom vid platsen,
oga man stälde alltid på att man fick några ny-
fikna flickor eller pojkar i 12 ö. 14-årsalderen att
springa bort till andra gårdar för att lura rump-
dräg och skintäng, även tashesnärja i blävny-
pare, dät var en sed som födder i allmänhet viste
om så att när man kom till ett ställe och frå-
gade om dessa saker var man knepig nog att
svara dt man icke hade dät, men i stället
skickade man där till någon annan som
såhårt skulle ha dessa saker som dät var
friga om, så hände man få springa från
där ene till där andre och kom till baka
med oförstått ående, då man blev ett hön-
löje för alla de närvärande varvid dät blev
ligen för där utställe,

62

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

61

TILLFÖRLITLIGT

kr - 13-

Wad som häresades vid slacht.
av hyärtat hässeradat musketräderad d v s.
blodgångshärden, där shans bant och häresades
men hästades icke bort tig allt avskräde
samlades samman efter ett slacht för att
laga till s.m. brachmorr åt de fattiga tiggare
som alltid infax sig någon dag efter slachte-
dagen, vidare shans ifrån delar av lever
och langer, även mellanjärdet och fämlan-
lappen samt en del senor och även mylltan
då man icke tog vasa & på dän till hote-
medel, även storaona efter ett handgur om
dät icke fans hund på gården, då var dät
hans läckerbit, menstt efter en ha sich ochia
gå till shrotthögen, och många smäre delar som
Skriv endast på denna sida! *Shans från i häresades,*

63

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

62

2771

63

även listarbitarna (nyurorna) haverades från
dat goda, man holladat hela för fattigavskräv-
de, en ordäntlig bande var myrhett noga
vid styrkningen av ett dyur och såg noga
till att de fattiga fikte sin del främlanet
från dat goda, allt sådant avbråde sam-
lades uti en hundläka och hundades nägot
så när fint, varefter dat syälades in uti
de små och haverade syälaren, och dätta
berämde man för fattigmans hundare,
på samma sätt yrde man med dat blod man
icke ville använda, dat spredde man upp
med vatten och sammansatte dat med myrl
och hundade därav palt till de fattiga, dätta
var de fattiga övertryckliga och trotsamma för,

— Låt var icke ja med de fattiga under vana
förfädars tid som låt i våra dagar, hur fattig
man ändå var hade man icke någott att tillgå
från hamnens yän, låt enda goda som var
att tillgå för de fattiga, var låt att man hade
frihet till att gå omkring uti bebyggdaa till
att ligga, och tiggariet bedrevs obesv uti strogan
stora stora, allt som oftaft fikar man se sida-
na tiggare som absolut icke behövde begära
na sig av låt öppett, men låt var ju en fri-
heten red på dān tiden denför hande man
icke hata dām med lagens åtyärdar, låt enda
sätt man hade att tillgå, var att icke giva dām
någatt, för att tillintetgöra tiggarelusten för
sådana inderidbar —

65

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2773

64.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

2774

65

män de fattiga man hände till och som var ⁶⁶
behövande av de bättre lottades pålp, gick alldrig
ut ifrån någott handekem utan till att få någatt
var alldrig sätta ringa. Togs dätemot med stor tacks-
samhet och många guds välsignelser av den fattige
hade man några överblivna maträstar som börygatt
taga shada på ett eller annatt sätt sånde man ~~lämna~~
Till någon fattig som med stor glädje infan
sig fär att avhämta de shämda maträstarna som
man tog emot med god ubit, att en tiggare fick
någott medan däť var frukt och gott däť var
ishe tankbeart, ty allt avskräde från slacht o.d.
däť däť var alltid avsitt för de fattiga, att däťta
ishe alltid bronde vara rent han var och en förtä
men däťta hade ishe någon betydelse för de fattiga

hade man förtä därigenom att man tog ⁶⁷
 emot dät med största tröskamhet, förtärde dät med
 god åbetit och trivdes gott därav var alltid friska
 och hrapliga, behövde alltörs läkare, som icke heller
 var tillgängliga utan endast i städerna på den
 tiden, men dät fann goda tillgångar på s. h. brach
 salware, äventuellt trollhärningar dito gobbar,
 dessa hänvände man sig till di rymladammen
 var av svarare art, varmtatt att sådan osundhet
 som vära fattiga förfäder levde uti både med
 mat och dräkter, och för örnigt uti sitt sitt vardag-
 liga liv bland vix och häns inne i stugan, och all
 annan ohjra som icke als förtes uppeende vid, så
 levdes man gott och levde till hög ålder, ya till
 80, d. 90, ya upp till 100-år och där över.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2771

66

TILLFÖRLITLIGT

ännu finnes där nägra hängobber kvar, som
 han berätta om de flyckliga dagars händer, redor och
 bouch, här i vänt ålderdomshem i halmstjö som jag
 har god näring utav för att utpräga mina artich-
 ungor för vilket jag förtillträde en timma på
 eftermeddagarna, dessa gobber är 86, d. 72, år och är
 vid god nigar och gott minne, och vad de talar
 är trovärdigt och bestämt, hänsyf man man få sig
 en uppfattning om huru kraftiga och närvstarka
 dessa gamla mäniska har varit och är fortfarande
 som har under sina orda icke genamlevat armod
 och fattigdom, nu äro de belätna med sin tillvaro
 och trodde sig alltid få leva till den dag då de
 skulle få uppleva ett paradies här på jorden,
 här ser man skilnaden på vissa förfädars tid, och
 där tid vi nu lever uti.

277

67

MÖRE TILLFÖRSLIGT

ACC. NR.....

69

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: P. G. Petersson

Härad: medeltida

Adress: Falunsgård

Socken: Lillhärdala

Berättat av Anders Israelsson

Uppteckningsår: 1931

Född år 1849 i Lillhärdala socken

Uppteckningen rör sig om leen och tralldam

uti denna trakta har man ikke hört talat
om att man använde brevstöcken för att
utlära trollkarstar med, man till smärre
redskap, och lemnar av åt barn, till att utlära
tralldamstar med leen, dät var något sam
iche allahade mod till, ty dät skulle vara
len efter döda mänskoo som hade yrangjatt
försuttnelse uti sina gravar, vilka död-
grävaren iter upprävt får nedfällande

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Skriv endast på denna sida!

av andra lik

2771

68

her man använder mänskaben och var till,^{XO}
dåt är här fråga om kreatursheden, men uti
förfaranten tas jag mig friheten att tala nä-
gott om toan på att manna föra trollhanstar
med avlidna mänskabens ben, man undar
hur han handlade med dödgrävaren om att han
skulle lägga några vissa smärre ben i varpa
gården då han öppnade en gammal grav så att
de skulle vara tillförlitliga och åtväntiga för
att avhindra, dödgrävaren vägrade absolut icke
utlämna några av de dödas ben, dåt vant
förenatt med stark spökelse från den dödes
sida, ty då skulle han icke få någon fred
eller nå värken natt eller dag förrän
benen blev återställda på sin plats igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

69

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

X1

sådara ben måste samma person som skulle
använda där, avhämta spälv; danna avhämtningen
måste ske mitt på natten mellan kl 12 och ett
därna pårsan måste då fört bedyga om att få
läna detta ben, han måste ytterligare avlägga
försikring över till vad andamål han skulle
använda där och av ytterligare på hur lång tid
han ville läna där, han får naturligtvis
inte något svar, men man måste tala till den
döde på här angivet sätt, då man hade förtala-
rat allt som tillhörde därna sörmanen måste
han tillbägga en bekräftelse på heder och samsete
i guds och den ledes namn, där efter får han taga
de önskade benen i berättning till den tid och dag
och timma då benen skulle återställas till där som varit

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

70

Mindre tillförlitlighet

72

ägare till dām uti livstiden, skulle man syälva
dā bort under denna tid hade man ordnadt med
en ställföreträda uti att hemlighet, sam straxt efter
hans död skulle återställa benen och säga de ord
som hanom föreskrivs var dān bortgångne sam
han nu biträdde uti detta ärende på detta sätt
dåtta hande nu bli fölgen att benen blev hemställda
färo tider utgång, och desför måste återställaren
fåcklara på vad dithående grundar dåtta shedde
samt tascha för län, och framhära dān avlidnes häls-
ning för vidare upphäxelse då de trappades uti en
annan vārd, med dāppa ben hande man utföra
stora tröllhantstar och undervärk, beroende på
vad man hänatt dām till för ändamål, detta
måste bestämmas vid avhämtnings tillfälle —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

71

ANDRE TILLFÖRSLAG

13

många var därför som lärade mänishölen endast
för att kunna bedriva slagsmål i större strida, och
tillsättas över sina medmänishor, en sådan
man som hade ett mänishöle i ryttuti sin hu-
vudbehand hande inte någon stå, då man tryckte
sig stå på en sådan med mänishölen uti sin huvud
var därför någon annan som fick mottaga rapparna
till och med där som syftet delade ut där, en så-
dan i de vid hande stå hör många han ville
utan att någon hande tilldelat hanom ett slag,
man lärade även folkheen, till att sätta
skutvaper ned, och till att förtrolla kreaturen
uti badugjordarna ned, till att ställa synhandommar
på mänishor man hatade, ja allt möjligt ont han-
de man uträcka ned lärade mänishölen, därför var
de man uträcka ned lärade mänishölen, därför var

Skriv endast på denna sida! *toan som yrde därför*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

72

Mindre tillförlitlighet

stälde man ikke hem ett sådant sätt hem
på dān beständta tid, fisk innehavaren av dāt
samma ikke någon förd vad hänt han befand sig
hemma eller borta, redan samma natt som
benett skulle varit återställt fisk man påhålls
av dān döde som var ågåve till benett, varje
natt mellankl-12 och ett inför sig dātta spåre
för att avfodra dāt lade benett, dātta pågick
avbrottet till benett var avlementet på sam-
ma plats där man avhämnde dāt,

dāt hände att man kom till att förlora ett så-
dant ben, då man genast besöka hyrhogården

för att hängöra dātta och låsa många personings-
bärar körvar, till sist bedyga dān döde åter-
shaffa sitt ben på, man fisk gj till hyrhogården
tve mätter på sträck-

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Fr. 15-

om hovatursben hur man använde där,^{X5}
hovatursben använde man till många mindre
aktiviteter uti en försöghamnen förmöty, och före-
kommer sådana småa redskap ännu i våra
dagor, sätta som skedbrängslor, som man hette
till av reubenen, även värvhettändar som blev
starka halv och präktiga, dät var ju ett dryst
arbete att bearbeta dat hårda föremålet men
däta arbetade icke våra farfärder på ty de
vore arbetsamma och hantverkallarna varo långa
och ingen ville sitta på läng medan dat sprö-
made uti den stora brasan på spishallen,
man gorde även värvhettar utavde grävre
benen sätta som benpipor, som var ett dryst
och omfattande arbete med tålmodigheten --

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

74

MINDRE TIL FÖRUTLIGT

man yorde nättiskor och nätrölar av de
småne benen, även bandskottar och bandkne-
var av de raka benen såsom de båhe sidoveren
dåsta senare två redskap använde en del gam-
mar som för hand vävde hängsten, fästlads-
och trumpetband, som gagnades uti stor omfattning
under våra förfädors tid, ty allt slögarbete
bedrevs uti vugge hem under de flydda dagar,
av skillebladé yorde man boordegtrutar, som
lämpade sig utomordänligt fint för sin
bredd och sin tankel och var mykelt lätt-
arbetade, även benknappar yorde man av en
del smäne ben, dåsta knappar var längre på ett
stall med ett jach tvärs över i stället för häl
för att kunna fästa där med ett smäne i hälvidan —

76
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

75

MINDRE TILLFÖRSLAGT

många andra artiklar som hörde man ut av
benen sätta smärtar tvekar till att gagna uti sko-
smörjeboken, och smörströget, även halppnylar
att sätta före meda man sydde samman hirtäcken
och gagna minbröst i stället för näl, man yrde
påst den grova hemmagodda kinnetroden vid bär-
sten, lika som en shomakare gör nu vid sin bärhöjd
och på därra sätt sydde man de tycker hirtäcken,
halshakan tog man alltid reda på för att ha en
med uti sikhasset för god tur, därra ben gravde
säningssmannen ned där han för äret slutade
sin röd, därra shallé frambringa god shörd
till banden under därrat äret, de övriga ben tog
man reda på och shörade där uti eldhärden och
sedan böste sändas där till hänsynslag.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

76

DET TILLFÖRSLIGT

Fr 16-

dåt enda ben man hade någon särskild
tro på var halsbenet, se föregående fraga 15
de övriga benen i dyurett använde man efter
egitt tycke och behag, utan lackben och klövben
som lärnades åt barnen att lehra med, lackbenen
var de små som lacklåvorna sitter på, och dit
de stora klövorna sammaledes, haren yrde man
knuthorn och snusdosa uta, de brukades till de
varit mycket så att de var lätt att forma
hur man ville ha dem, man yrde trämall
och satte inuti dåt sändardelade harnett sam
dåt var avsitt till snusdosa eller knuthorn, me-
dan dåt varmt och lätt att forma, så fick dåt
malna av, så satte man uti bottnar av tråd på så
rätt fisch man både snusdosa och knuthorn,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

77

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

nr 17 - är nedan förklarat dä dän ingick vi slacht,⁷⁹
se föregående om de fattiga och deras tilldelning,
nr 18 - om bladets behandling,

blodett används vid sådana tillfällen som
att berätta lyter med som var upphämta geno-
m oförskicket av havande hinnor hinnar
dessa barn eller mänishor skulle dödats fånga
blodett som han, vilket skulle dödats varmt
av den lyteshavande, dock skulle det vara
av samma syrsost som lytet var upphämtat
efter, (se föregående utredning)

blodet lagades endast och vanligast uti tre sa-
tar under var sättas till mäntigen pölja,
salt, och saltborr och uti möjligaste fall blod-
pankaka i h blodgröding, detta senare efter fär,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

78

E TILLFÖRSLIGT

2774

79

i vanligaste fall lagades endast pälso och palt
fålan eller hoven måste vara hohad och färdig
för att slachtaren gick ifrån platsen så att han
fick sin slachtebrass ändtarmen medan dān
var varm, och efter dān vidare med hand och
koänvin, ty dāt var en förtaglig red att slach-
taren skulle vara något iā nōr berusad da
han gick ifrån platsen, annest var dāt icke
något slachteville, han skulle därfutam ha
en docklig smakhet med sig hem av både kött
fläsk och pälso, man skulle bärja allt slacht
så tidigt på morgon att man hade allt frin-
talat till g. eller hägst 2 fä pää förmiddagen
så skulle pälso och palt vara färdiga att för-
tära, dygrett stykmatt efter hurnodans befatning

Skriv endast på denna sida! *vilket slachtaren skulle göra,*

MINDRE TILLFÖRSLIGT

Fr-19-

Nam på inåvor uti dypren.
uti ett vanligt barnbedömap finnes tva magar ~~söder~~
nämligen blommagen och h-vännen, och tillmagen
där s-h-fäntanläppen. Dessa senare berättningar
hade varit påfördar på lärda organ d.v.s. att uti
vännen eller buken gick mäten i diräkt sam
dysretts härtar, och vid idelståndet övergås förlorat
enrett från vännen, som skutes upp av dysrett
uti sin äre pastyrpanar som stannar uti mulen
och tagges om, går sedan i diräkt ned i tillmagen
fäntanläppen där ifrån svävningen hamnar,
fäntanläppen användes till fästigmåt därfor att
den var så beräklig att yrda med, eftersom att
vännen är på dessa ställen upphettad till utan
skräde de torraste delarna av bokhinnan —

81
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

80

MINDRE TILLFÖRSLIGT

2774

81

— och användes i stället för lyktglas, d.v.s. att ⁸² man töcknade därra buben, varafter man behandlades under en sorts gruvning, som tillgick på följande sätt. man hade särskilt ut, som man tillsatte med lika myrhett sent pist, av mänishar samt en del hästavföring. här lade man ned därra maskinna, som fick ligga där i under två vicker, varafter därra togs upp och töcknades, efter töckningen graddades därra i saltvätten och bötes med en träklubba och töcknades åter, som sedan gnos det mellan händerna, till därra var myrhett så att man kunde spänna därra omkring en lyktskällning av träspjeler, därtill blev en vackert skinnande lykta som tyvärr tycktes vara liksom en lykta av glas, ty glaset var särskilt omöigt under våra förfallars tid.

2774

82

på ett hornbokshop hällades talyhinnan förlampen,⁸³
dåt peta svar sat närmast maginian, för vämmataly
och på tarmarna för plöktaly, där taly svar sat
på tarmarna gavs åt de fattiga, vämmatalyen och
lampen, tillredde man talysollar utav svin var
sedan försörjande uti ett hul för att till yulen
smälta och stoppa yxer utav, tarmdelarna hade man
många benämningar på, såsom avlägstaren, stor
gängen, botten, batetorn, stortorn, o.s.v.

de övriga tarmarna hade man icke några sär-
skilda nam på, dåt var svitarmarna som trogs
i ansprick för att använda till fyldning av
hötkorv, till hötkorv använde man en del
och smämt, till smämeten råbörade man
korv, korgar, kyckta, mellangård, samt —

TILLFÖRSLIGT

hätt och senor efter huvud och fötter m.m.⁸⁴
därra hachades med en dästull avsida ryxa
till dät var ganska fint, varoefter man lade
en bra kvantitet färsvällda skroppade knor.
grym som sammankländades med hättet
därra fyklades uti smidarna, & till fyklad
knor, hade man bitar av kreatursknor som
som var tillväxtrade på samma sätt som de
omkringna snusknorerna, läsja hattkronor
hängde man i taket på de galstänger som
var placerade upp vid taket runt där stor
na vräppsen uti stansugan där de vart borta
förravades där till sammanspöla, för att åta
spise, att dät under tiden rede mal och mull
uti han alla fästa, när dät var just -

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

83

— sidant som våra förfäder älskade och
trivdes gott utav och varit härliga och friska,
de större fyrlästaen tog man till påsar, blod-
haar, även en del av stornagen syddes man
till undpåla, dessa förvarades man längst
deas förvaringsställ var att gräva ned där
uti torrt rågmyöl uti en lada där ikke nagon
lofatt man till där, här haende påsan ligga
friska 5-är 6- månader, palt haende förvaras
på samma sätt men ikke följa så länge,
de maträtter som tillredes av blodet är som
i föregående år beskrivett se föregående sida
blod efter halvar tog man i vanliga fall
icke reda på, men man sände bort till de fattiga
som fick upptaga där och använda där till blodgröt.

2774

84

ANDRE TILLFÖRSLIGI

tr 21 hur man använde här, boast och tagel. 85
ja här boast och tagel var mycket nöttiga
produkter och nästan ombärbara under vissa
förfädars tid. Låt bereddes många nöttiga ar-
tiklar av därra, röthår och svinhår blandades
en tredyedel av varje slag, den sista tredyede-
len var ull, lä, eller noppa, detta sammankar-
dades till hämlor, som sedan spans till ett
groft garn som man sedan stichade snöskor
med, även i h snäptrampor läppa plag använ-
de man på vintartiden utan till att ha sno-
skor, önskade man få där redigt vatten-
tätta blandade man i lite mer noppa
som gavde att garnet blev fastare och man
kande sammansätta det härligare och bättre.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

85

RE TILL FÖRUTLIGT

2774

86

huvaturskär säröfler hästar som horrlor,⁸⁶
skap användes till hästtäcken som våra förfä-
dor använde till sängkläder, ty man gagnade
icke någott annatt till påhöje uti sina sänor
dåtta gans sammanställes med vinklar nöthår
och ull, hästtäcken tillväxhades uti västal
änkelbreddad som sedan sammanställes två
bredder si hade man ett prächtigt färtäcke,
vinbästen använde shamahare och sadel-
mähare, för att använda i stället för na-
har att sätta uti ändan på tröden som man
skulle sy med, tagell yrde man siktavv
et av allt denna arbete yrodes i hemmen
under de långa vinterkvällarna, säröfl
män som frinsar yfptes ut vid alla förehom-
mende arbeten,

därna tagelvår som fördes med trästöpar 87
tys den kunde icke råvas sam vanlig vär av grot
den fördes både finare och grövre och fördes
myrlävar "siktas" utav, därtill siktas förfärdi-
gade gubbarna myrlva, och användes uti hus-
hallen för att sichta myrl med, tys på den
tiden fanns dat icke några sichtvärn vid
hovarna sam var ganska ämbeta, och fäst ävenigt
fanns dat en hembrvara i vare bandgård
som man drog med handkraft och här mal-
de man sin fäst hemma uti stugan och där
förr miste man såva sitt grava myrl om
man ville ha någatt finare myrl och bättre
bröd än dat varodagliga, man varapåfyller
var försighamma och kunde göra allt vad de
behövde.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

87

DE MÄSTAREN

bz 22

Wilha delar man tog vara på utom hället,⁸⁸
huvudet hanen tog man vara på till här
avan angivna nötliga föremål.

gallen var en viktig sak som togs vara på
till sitt sista ändamål och uti all synnerhet
ringgallen, sas man utan någon som hälst
svärtigkunde bata frasthada med på hänen
då och föllo och för övrigt vad fristen an-
gripett, man ingnidde då frastblitsa stål-
lett fört med sprit och sedan gred man på
av gallan och däröfter drog man på sig en
ullen sach eller en lita vante, eller ett annatt
ullen föremål varefter man lade sig där är
att mädra att dätta miste föret på hvällen
ty man fick ej gå ut i siften med dätta förfond —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

88

DRE TILLFÖRLITLIGT

2774

89

blåsan var en del på dynurett som var ⁸⁹ strängt efterfrågad och var nöttig till myckhet. Dåν bereddes såsom föregående lyckte hinna, och användes till mellantägg i shoden ty dåν var vattenhalt och hölt ute all fukt, dåν användes till snus och tobakuspung ty dåν varan höll sig alltid fuktigt uti blåsan, dåν användes även av våra förfäder att medhava sprit uti på sina yaktstigar men då måste man taga dattta och vid slaktningen så att man lät en bit av rönett sitta vid så att man kunde fälla dåν genom en därtill anpassad pipa vilken också användes vid drickandet av dänsamma dåν användes även såsom för leksak åt

— barn man blöste upp dān och lade 90
ärtor uti dān bände i ett knäve och
torkade den så blev dāt en skraaota åt
barnen, även gagnade barnen dān sida om
lebbalang då dān var uppbäst och torkad,
tyrannen dān tog man vara på till
vissa ändamål, dān behandlades med sam-
ma preparat blåsa dock en längre tid ^{INDOMINERAD}
och till sist torkade man dān, här fik
man sig ett stort och prächtigt pikh-
schaft, man dāt måsta man använde
dān till, var till samma ändamål man
användes gammibatängar nu för tiden
ty vissa förfäder hade stor häxlek förr
att slut, och just tyrannen var strängt —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

90

MILJÖRUTTUGT

2774

91

TILLFÖRLITLIGT
ANDRA

eftersökt för detta nägumannas åndan⁹¹,
tyvärr men var det förmämligast försvarar
gen under vissa förändars tid, man fastig där
med en dockig blytlapp på dörren grönad åndan
samt en lång och smidig skinrem där man
snodde om handleden då man bar där fördold
upptökten inuti trädgården, man hade alltid
där möd sig vid hyrkan, på bygningarna,
och alla andra ofäntliga mögeltillställningar, även
under det vardagliga levet var tyvärr men äga-
rens färgverktagare, tyj på den tiden var det en
stor heder att ha sitt plätt bra, de bästa vännar
hade hamnat uti det allra värsta slags mål un-
der dyrhörsgrillet, och då kom tyvärr men till
andrväning,

b. 23. Kryddveter vid matlagning.

92

några sådana hemmoddlade veter förekom icke
under våra föräldras tid ty dåt ägnade man icke
sin tid åt, sär icke viste man om några sådana
veter. de enda kryddveter som odlades under dår
tiden var humm., vitlök, och åkerodd, vilka fåreväl
också användes vid brullbrant samt att bota vissa
sykdommar mät, ävenom tillboktik var en vett
man odlade i stor skala, till medisir för mäni-
skor och dyjur, till hvare plockade man kryddvet-
ter som vette vitt ute på marken nämligen
timjan och mintar, som torrades och pulviseras-
des och lades uti sättor, för att såta sätten tog
man stensålrat som brakades varefter man slog
spadett bland hovsmeten och sammarrörde dat.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

2774

92

ENDRE TILLFÖRSLIGT

Fr. 29.

Hur man behandlade huden,
i vanliga fall bearbetades huden och skin inom
vårt byg som hade sina beredningsstugor med stora
har uti tre till antalet, till därför förestag hade
man en sammankutning på en hel byg, man
hade en gammal prachtiseraad gobbe till att skräta
därför arbete, därför tog man under uti anspråk för
att bereda en hud, dock arbetade man icke endast
bort med en hud, därför måste vara så många
att man fick hairet röft fällt, där till sats man
behövde härtill uti därför har, var starkt arbetat
och bränkt, härsplinning och salt, därför var endast
till att upplösa huden så att man kunde taga bort
har, uti därför upplösning fick huden ligga
under en månad varefter man tog upp där till skaving -

93

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

93

efter denna behandling lade man ned däm
uti havet var & där man lade in huden uti
tagervis, änkels hud, mellan varje dag. lade man
iter in ekebark blandad med säldebark och
ställspilling "hästrit" då hanet var fällt på ^{MINDRE TILLFÖRLITLIGT}
denna däta rätt, av avgjort dät med stark sväm-
varhet upp till brödden, här fick huden ligga
en dag & nioar för att få sin utbildning till
fullådor, nu togs huden iter upp för att renyo-
ras och iter passas ned uti havet 3. nu var
dät klar och skulle nu endast stängas till, här
lades huden ned änkla med tao växa
och grænbarkmyöl mellan varje huk, öreyöl
med vatten, och fick ligga två eller tre nioar, så
var sedan färdig att taga upp och ställa i tork.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

94

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

95

bevredningen av ämehelt läderar gick till på
samma sätt, man på montare tid och mindre dosar
ut i tillgången och endast med där spänaden att
man använde en viss del svaro ägg uti hov no. 63
på slöshis beorddes endast endast vrig græsbark.
täldebark, och manlig ämhet. upphärmme av bygården
med läderar och skin tillskar och sedan inomrader
med en sammantättning av ista oflatt taly och
bladhus som sammansmöltes, därför ännu tyck-
tygde till att få där manta färger på hovsedan,
man kan näd ej tillägga att sådant läderar
ut i slösha och skitbaset som varo förfäda man-
de beordla, är omöjligt för någon fabrikation
att uppnå uti nuvarande tider, det varo icke fint
och glänsande men hållbart och slitstarkt.

MINSKARE TILLFÖRSLIGT

lo. 25- Hvar ihe bevaras, angående eldnings,

26-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

doch eldades dät på slachtplatser under hela tiden
slachtringen pågår och till längst efter, men till
vad fördel eller uti vad avsikt är mig icke be-
kant, på annat sätt är det att man var uti
behävande av varmt vatten, och i synnerhet vid
svinstacht.

lo. 26- Slachtgillenat förehant var en sed,

MINDRE

därna sed förehom hos varende bonde som ville hålla
vänshopen uti god muntacht med sina grannar
icke samma dag, men dagen därpå var husmodorn
ifast med att laga till av förehumaten och delade fram
som avskahader med god abtit såväl av huvnar
som mör, var i hurett bygd välvilligt på alla
sina tillagade läckerhetar som snottogs med -

2774

96
Söder om
Söder om
Söder om

Hovet

MÄSTERSKIFTET

94

stort ydber välsignelser och beröva åt humoden,
och far syälv sparade icke hällar på brännvinflaskan
och tabakspipanen, där åtr. söpt och röjdes länggipa till
längt fram på matten, och då alla varo glada och
med gott humör, skulle förra slachtgillest avslutas
med åtskilliga röjen, såsom dora braka, brysta osv.
resa gat, häfta stalar på näsan, bröthyrar, o s v
som varo låtare väl förestås ville ju ingen vara
rämet, dock häftt värt, varför man begagnade
sig alltid av alla möjliga knep för att överväldiga
sin motståndare, dätta urvatade sig allt som oftast
till oenighet och stendam slagsmål, nu var det
ett godt tillfälle till att låta tyran med den hamna
i gäng, var nu hushunden härd för mitt hem yrade
han snart stugan ren och på dätta sätt avtachade
sina yxter.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

97

MINDRE
TILLFÄLDLIGT

Färskilda maträttar.

98

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

98

MINDRE TILLFÖRSLIGT

dåt huvudsakligen var huvv och palt, langmas,
nägra ryggledar, de sv- karissa, som är belägna på
varsin sida om rygggraden under häuptarna nära
väst ryggen, vimpelbilen som har sin plats
där rygggraden slutar och svansen tar vid, samt
en del av lägrever, även am trumm och tangan.

Till grannarna skickade man alltid smak-
bitar av huvv och palt, samt fläsk efter smak-
slacht, och rent kött efter fävlacht, därra sed
följer tiden ännu i våra tider, och är detta på-
tagligt att då man har slachtat sändar man sina
närmaste grannar smakbitar av huvv och palt
även om istårban, brötmass, kött och fläsk osv.
därra sed har fölyt tiden intill nuvarande tid.

prästen skulle hava sin del till ytel.

99

han han då åmende uti egen hög församling får att
upptaga sin sch-ytthost, dät händde tre dagar före
ytlafteo dä i hade man hynkafar att vänta, hans
rätt var att fava och hära i församlingen att upp-
tagas sädana produkter dät ingich uti hans
läneförhållanden och hen ämder för tingar, och
bestöd av huvan, isteban, hättan, fläsk och hätt
smör och ost, krodd, ull och bländor, ytel, o s v, m m,
däffa hade prästen pohänderatt på dock till ett
begränsat niveau, allt efter hemmanstakens storleks-
han hanne ytu icke på alla dessa produkter hos
sinabänder och taopas men de måste bidraga
med sin andel efter lagstadgad bestämmelse.
präster gick ytterfter sina pårägrafar hänti

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

99

Mindre tillförlitligr

slachtarens rätt och smakbitar.

100

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

slachtaren hade alltid sin beständiga betalning för sitt arbete, men en sed var att var rödaende att han skulle ha någott med sig hem till de sina, därför enda slachtaren hade prisbryggan på att få stichbliten och slachtharren, stichbliten var där då slachtaren satte kniven uti halpen eller brödet, därför var hans egen rätt att småra ut sig en bit efter egentligen tynke, slachtharren därför var ändå mer van tillfall han lott, man uti vanliga fall fick han en del mer än därra fåremat, därför brukade mäst på husmodians godbryörta därför blev oftast en god del av fläsk eller kött, istården eller brödmarr, högvete och ryggsädor, och diverse andra smärs delar av slachtet

2774

100

Skriv endast på denna sida! *Everia harv och palt.*

Fr 27

av hällets användning slachtäger,
de äger man slachtade ett dyur skulle man icke
förtära något av hället, dät var då endast
blodetts som man skulle smaka på första
dagen, där som skulle man åta fläcken eller hätt
första ägera, var slachtarens hand skulle smaka
på dät förska medan dät ännu låg på slacht
tavlén, rått medan dät ännu var varmt, dät
goode han för att han skulle behålla sin rådig-
het och stärka vid slacht, han drogn ären
ett par gomfrus av blodetts medan dät var varmt,
huskällets medlemmar skulle icke smaka på
dät urslachtade för att på tredje äger, derförr
att man icke skulle få sotur med de levande
dyuren och icke falla offer för manna och sötodr

101

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

101

TILLFÖRSLIGT

av de husdyr som icke fick användas
till födorvara för mänskohar, var endast hästen
så vilt man vet, under våra förfädars tid,
ty där var obetyg genvor att den syndiga
mänskhan hade haft där till en slav under
sig och försyndatt sig på den med eder och
straff och var alltså en träl under där syn-
diga mänskhan, och var alltså ett syndens
förgift att av mänskhar fåtära dätta dyg.
Bland vilt har jag här anföra några sär-
tast dygr som var lämpliga till mänskhpöda,
hare, äly, råbach och dito get, osse, työdar, dava,
änder, nivar, rapphäst, åkashäst, snäshatar och
enstare, (winterfjädrar + h) allt dätta vilt var
dugligt till mänskhpöda och var använt.

102

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

102

NDRE TILLFÖRSLIGT

103
värnga fattiga förmögefärsorvar var det
som använde söttheten till mat, men det
var av sed förflyttet ty den tillhörde bråk-
släktet och var förychtlig en skräfogel
även charen var på samma sätt avskrydd
men det var ändå många som sagade honom
ty man fick tre shilling för hinneth och höt-
tet använde man till fadernen, charen
var avskrydd därför att han tillhörde råt-
släktet och var en gnagare hade man förr sig
vilda varor och vilda fåglar var strängt för-
bjudet att skuta och använda till matvaror
ty dessa fåglar hade man mindre kännedom
om deras duglighet, och denna sed är vidande
ännu uti våra lager, och dessa fåglar uppföras
man icke,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

103

NDRE TILLFÖRSLIGT

— allt annat silt fäldes endast för
fäls, fyödar, och fettemen sisom grävling var
mycket efterjakt för sin prächtiga fäls som
man använde till parkträdgårdar och ängsvar-
tar, och späckett yæde man en utmärkt smö-
rnäxa utav, men till mänishaf föda har
dån alltid varit ovhypot, ändoch dån är fet
och läches, allt fyäda ofta som var tomt och
tillhörde detta släkte, användes till foder
även för mänishorner, även som hovisar.

Med hovisbörning hade man en del sedar
för sig på dån tiden, så skulle man lägga vä-
gatål uti gyttan samt en bit ålskin, så segt
sau ålskinsett var skulle hoviskinna bli en
væge huvudmannar lade i haken slog han den i spiskället

104

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2774

104

nr. 27 om vinfötter och hur man behandlade där,¹⁰⁵
att gå med vinfötter där har icke förekommit uti
våra trakter vad någon har hört ifrån vissa för-
fädre. vinfötterna förvarades till jul afton då
man var samlade hela förmeyen och skulle av-
korakta julmater de fyra åldre mardarna uti
förmeyen skulle då ha varen fat, ifall där
fares fyra mardar, annars hande en av kvinnorna
få åretaga en av där på föreslagitt villkor
att kvinnan i fråga skulle taga lika många
supar till sin vinfat som mardarna, samt uttöm-
samma bragdor som mardarna brukade göra
där som att vinfoten måste vara i berättning
av prächtiga och friska tänder, ty man fiske
icke lemda mer än de två största benen —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2771

105

MINDRE TILLFÖRITLIGT

2774

106

DRÖPPE TILL FÖRMLIGT

uti munfaten de övriga skulle man åta upp,¹⁰⁶
man skulle alltid ha en sup för varje huc man
målyde, dät var många som icke törde ta i lu
med dät vägtryckett, och han blev allt sår av med
sup-soror, de två tåra huren skulle man experimente-
rera med på ett underligt och kraftmärtande
sätt, man skulle lägga sig framstupa på golvet
med ett ben uti varje hand, och så bäägades före-
ställningen, man satte nu de små huren mot
golvets fast och särkort, höjde hela broppen och
satte fast med tåorna i golvet, hela broppen
måste hållas strax från häl till hals, endast
huvudet skulle hållas ledigt, man skulle nu
så få tåona och minnenen med broppen och strupe
med annanans högol från golvet, och dandre

2774

107

närvärande skulle nu röhma till 20, d.v.s. 10%
där man låg här med nära rygg och ben ständande på
läro, armar och spenben som har hållt i händarna
skulle nu stöla näsan mot golvet 20 gånger,
i sanning ett knappt av liggande uti denna ställ-
ning, där man yrde det pravet utan anmärk-
ning. Tyckade sig häromed ett halvstop bränning,
dåtta förekom endast vid gul ty då skulle
vinfältarna vara med på gulbordet,

kr 30- Förfallit tid före mäkt,
när man före gul förekom den stora placktrin-
gen, s.k. mindöden, ty innoplackt var dåt
mästa sann förekom till denna högtid
denna placktrin bärjade 14 dagar före gul
och slutade tre dagar före gulattan, — —

2771

108

d v s. på lille yulldagen fick icke nögatt slacht¹⁰⁸
vänbställas, våra förfäder väbnade tomordagen
för lille yulldagen, och då var dät allt annat
än rådligt att stora vase sig slacht eller annat
arbete på där dagen, ty där afton och dagen vi-
rade våra förfäder stant respäkt för, varför
alla arbeten fick ligga neré där dagen sam-
hade beräning med arbetet utomhus, tiden för
svinslacht, har med tider mänskars somma-
riomani som våra förfäder, ty man vill
järrna ha färskt till där stora högtiden yul
dätta är en red som fölyt alla generationer
fran urminnes tider tillbakhållt alla som har
fattiga så väl som rika, har en spärböja att
slå i backen till yul, våra förfäder hällade grisen ja.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

2774

109

mästersgås har nog alltid firats, och under
vissa förfadars tid var därra en särskilt stor
dag dag, dagen före mästersftan skulle man
slakta gås, ty fått skulle man ha till vare pris
alla hade ikke gås, man köpte, eller bytte med
varandra ja att man fick ett annat dyur
i bytte, ty fått måste man lava, därra fått
slaktade man med en smal kniv som man
stach färsatt uti spåva nachgropen med, ty
man skulle ha reda på blodet, man skulle
ha gäshov till mästersdagen, man hande icke
fä mer än en hov efter vare pris, ty
man hande icke använda taomara, de
varo allt försilna för därra ädomial,
man tog halskinnet, utav dät fick man

2774

110

en ordäntlig och smaklig bröd; där blev ¹¹⁰
ihe stor man god och läcker. och alla inom för-
melyen måste smaka på där, gärna var
där alla förmämpta rätter på mästersbordet
som man fick endast smaka smaklitter utan
husmoders spåle stod för denna delning medan
husbonden sörjande där stora harsupper
at där som varo berättiga därtill, efter dat
fick man åta gat och supa i myrhett man
hade lust för. dock fick man ikke föra någatt
som högt aväsende eller visa sig ovärdiga till
denna högtid, så närlänaupolt som varo fö-
fäders firade denna högtid, förehommor ikke
uti varo dagar, ty nu är dat blott ett minne
som firas blott försedt shold,

2774

111

RETRÄFFER
TILL FÖRMITT

blev några svar förtigningar som här rättas ¹¹¹
med man använde hästtagel till mer än såvär
var metrevor, nättelar, stänglinor, och sprät-
revor, till dessa färre dock up använder våra förfa-
der endast hästtagel och var ganska svårt att
få nog tagel läng till, närväntagen begagnades
till stugehuvstar, icke bastrar därför ville man
icke om, man virade fast nättaglet vid en mindre
stöd med ett knöre, så hadde man strax en huvat
att raja stugegalret med, som förekom en gång
i vickan nämligen på lördagar, dån störnaste
vinbosten sarterade man ut, för att göra han
bastrar utav tråd hammar såg man alltid till
på där tiden, man virade denna bastr med båchträd
till en rund barste med löpptrader ned, så fick man en lusbarst
till att använda Skriv endast på denna sida! uti huvudet, fastslättning pälter.